

שבעת ימים פרק ראשון יומא

(א) ועי' בענין ערך קץ פי' כש ר' משה הדרשן.

תום ישינים

האי ישיבה אקצויי מ'קצ'א כו'. הקשה ר'צ"א למה הוצרך לתקן ל' ישיני ליה דבית המוקד היה לנפשו של עורה, וא"כ היה לו דרום בית המוקד לפון עורה, וא"כ היה דקאמר בתמיד לשבת טללים היתה במקצוע לפנות מערבית היינו לפנות מערבית דעורה שהיא מערבית דרומית על בית המוקד, והיינו דקאמר בנס' מדות דלשבת טללים מערבית דרומית דמזינת המוקד קאי (גמ' ובהי אמי נמי שפיר מלחם הפנים דקחשיב ליה במדות בקרן מורחית דרומית ובתמיד חשיב ליה רביעית בקרן (מערבית) דהא [מורחית] לפנות, דהא חשיב ליה במדות בקרן מורחית דרומית היינו מורחית דרומית דבית המוקד שהיא לפנות (מורחית) על עורה, ואמי נמי שפיר הא דקחשיב בתמיד לשבת בית המוקד ולשבת החותמות דלא חשיב הא, שאותן שמהין לבקן הוה עורה, וממדות חשיב לשבת שנה גזו בני בית חתמונא' אזני מוצח ולשבת בית הטבילה דלא חשיב התם. ואין ון קושא בלל כי אין לו למנות לשבת לחם הפנים ולשבת טלה קרבן צבורה וצבית המוקד, שהרי לא היו אלא בלחם מהן ומחילתה ממסקת בין שמהין, וא"כ היאך היו שם ד' לשבות, והלא לא היו שם אלא בלחם הפנים, והא דחיל לא היו בן, ולעיל נ"טו, ב ד"ה ורמיהוין פי' דלמי שפיר דלא שפיר אלא מלשבת טלה קרבן ומלחם הפנים, אבל קשה לרבינו דלמי לא חשיב ליה לחם הפנים דקאצויי מ'קצ'א כמו גבי לשבת טלה קרבן.

אלא לאו שמע מינה ראז"י היא. ואיכסי ליה צמעלה יתירה ולא במזבח דשמעינן ליה לראז"י צפ' שלישי (לקמן דף לז). דאמר כוליה מוצח צדרוס קאי וכל חזי חלל הפתח מגולה (ב). ואי קשיא היכי מתוקמא סתמא מדות אליביה הא שמעינן מהא סתמא שאוכל המזבח שבע אמות צפון על כרחיך הכי מפרשי' הני עשרים וחמשה אמות שאתה נותן שאין בין כבש לכותל אלא חמשה אמות ומחלה והכבש והמזבח ששים ושמים הרי המזבח כולו צדרוס קאי וכולו כנגד אמצע עזרה והמוטר כולו למקום הנסין. וא"ת אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לחלצין ויש לך להרבות ולמעט להיכן שתרצה כר"י נמי מצינו מוקמת לה ויהא מוצח ממוצע בצמלע עזרה כיצד תן עשרים ואחת ומחלה מהם בין כבש לכותל והכבש שלשים וחצי המזבח ששה עשר נמצא אמצעו של מוצח לכוף ס"ו ומחלה שהוא אמצע עזרה הא לא מצינו אמרת שלא יהו מקום השולחנות והנסין אלא שלש ומחלה. ובעיני נראה לפרש הא דרצ' אלא צר אהבה וכל הסוגיא בלשון אחר רצ' אלא צר אהבה אמר הא מני אמתניתין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עילייה מתניתין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא דשמעינן ליה דפליגי אסתמא דמדות דתניא ר"י אומר מוצח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמוצח צדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רצ' אלא צר יחאך אמר הא לשבת הטללים אקצויי מקצ'א. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת צמערב ומארכת לצד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: ודאי מפון מיתחויא ליה. שמשוכה לצד דרום יתור: ודאי מדרוס מיתחויא ליה. משוכה לצד צפון: מסתברא דצמעריבית דרומית הוה. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט קינרא (ג) מדרוס לצפון מיתחוי ליה דרך הילוכו כאלו הוא בצפון: מדרמינן לחם הפנים. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשבת הטללים בצפונות מערבית לשבת החותמות צמעריבית דרומית לשבת בית המוקד צדרומית מורחית לשבת לחם הפנים במורחית לפנות והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקחשיב דרומית מורחית היא היתה לשבת לחם הפנים: ומשינן אמר רצ' הונא צריה דרצ' יהושע. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש צדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והבא להקיף סביב כל הצית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא:

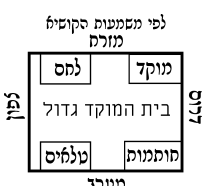
דהדין עמו דהתם לא מתחויא פתחא מתמת י"צ מעלות שצין האולם ולמוצח להכי נקט למעלה מן הסוצב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסוצב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות בכלל נסין וכי פלגינן צ"ה אמות י"צ ומחלה צין הכבש לכותל והשאר לשולחנות א"כ הו"ו ע"ד ומחלה ולא מתחוי פיתחא צכניסת היסוד והסוצב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו צ' אמות דכניסת היסוד והסוצב ומתוך כך הקשה מה שהקשה שהרי נוכל לפרש דצפונות הוא מקשה והא ר"י אית ליה מוצח ממוצע וסתמא דמדות לית ליה ממוצע ולכל הפחות רוציה צדרוס וא"כ סתמא דמדות דלא כותיה והא דמסיק אלא שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דלמחר כוליה צדרוס ולא קאמרינן דמתניתין דמדות ס"ל דרוציה צדרוס ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיקסי פיתחא כשנאמר ש"צ אמות ומחלה היה בין כבש לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מההיא דתימי כראז"י יש לומר משום דלא אשכחן אלא שלש מחלוקת צהא מילתא איכא למחן דאמר כוליה צפון ואיכא למ"ד כוליה צדרוס ואיכא למ"ד ממוצע וכיון דהיא דמדות לא מנינן לאוקמא כמחן דאמר כוליה צפון ולא כמחן דאמר ממוצע אין לנו לצדות מלבנו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתניתין דמדות רוציה צדרוס כיון דלא אשכחן תנא דאמר הכי אלא על כרחיך ראז"י היא דאמר כוליה צדרוס ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההוא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה למימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דסליק מינה ועוד כיון דלא איתא לשנויי אלא דלא תקשי סתמא דתמיד אדמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקמה כותיה אלא משום דאשכחן דפליגי אדמדות טפי הוה יחא למימר מדאשכחן צריש פרק קדשי קדשים (ובחס דף נא): דסתמא דתמיד קא סברא מוצח ממוצע כרבי יהודה ולא כראז"י דקסבר כוליה צדרוס קאי ועוד קשה לימא אלא שאלו היא אההיא דתמיד כמו שהוכחתי לעיל דסתמא דתמיד דפליגי אסתמא דיומא אלא שאלו היא ועוד שהוא מוחק הספרים דכלל הספרים גרס צמקנא אלא לאו שמע מינה ראז"י היא שמע מינה:

ומה שפירש רש"י אומר מוצח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמוצח צדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רצ' אלא צר יחאך אמר הא לשבת הטללים אקצויי מקצ'א. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת צמערב ומארכת לצד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: ודאי מפון מיתחויא ליה. שמשוכה לצד דרום יתור: ודאי מדרוס מיתחויא ליה. משוכה לצד צפון: מסתברא דצמעריבית דרומית הוה. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט קינרא (ג) מדרוס לצפון מיתחוי ליה דרך הילוכו כאלו הוא בצפון: מדרמינן לחם הפנים. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשבת הטללים בצפונות מערבית לשבת החותמות צמעריבית דרומית לשבת בית המוקד צדרומית מורחית לשבת לחם הפנים במורחית לפנות והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקחשיב דרומית מורחית היא היתה לשבת לחם הפנים: ומשינן אמר רצ' הונא צריה דרצ' יהושע. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש צדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והבא להקיף סביב כל הצית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא:

ומה שפירש רש"י אומר מוצח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמוצח צדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רצ' אלא צר יחאך אמר הא לשבת הטללים אקצויי מקצ'א. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת צמערב ומארכת לצד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: ודאי מפון מיתחויא ליה. שמשוכה לצד דרום יתור: ודאי מדרוס מיתחויא ליה. משוכה לצד צפון: מסתברא דצמעריבית דרומית הוה. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט קינרא (ג) מדרוס לצפון מיתחוי ליה דרך הילוכו כאלו הוא בצפון: מדרמינן לחם הפנים. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשבת הטללים בצפונות מערבית לשבת החותמות צמעריבית דרומית לשבת בית המוקד צדרומית מורחית לשבת לחם הפנים במורחית לפנות והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקחשיב דרומית מורחית היא היתה לשבת לחם הפנים: ומשינן אמר רצ' הונא צריה דרצ' יהושע. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש צדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והבא להקיף סביב כל הצית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא:

ומה שפירש רש"י אומר מוצח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמוצח צדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רצ' אלא צר יחאך אמר הא לשבת הטללים אקצויי מקצ'א. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת צמערב ומארכת לצד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: ודאי מפון מיתחויא ליה. שמשוכה לצד דרום יתור: ודאי מדרוס מיתחויא ליה. משוכה לצד צפון: מסתברא דצמעריבית דרומית הוה. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט קינרא (ג) מדרוס לצפון מיתחוי ליה דרך הילוכו כאלו הוא בצפון: מדרמינן לחם הפנים. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשבת הטללים בצפונות מערבית לשבת החותמות צמעריבית דרומית לשבת בית המוקד צדרומית מורחית לשבת לחם הפנים במורחית לפנות והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקחשיב דרומית מורחית היא היתה לשבת לחם הפנים: ומשינן אמר רצ' הונא צריה דרצ' יהושע. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש צדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והבא להקיף סביב כל הצית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא:

ומה שפירש רש"י אומר מוצח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמוצח צדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רצ' אלא צר יחאך אמר הא לשבת הטללים אקצויי מקצ'א. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת צמערב ומארכת לצד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: ודאי מפון מיתחויא ליה. שמשוכה לצד דרום יתור: ודאי מדרוס מיתחויא ליה. משוכה לצד צפון: מסתברא דצמעריבית דרומית הוה. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט קינרא (ג) מדרוס לצפון מיתחוי ליה דרך הילוכו כאלו הוא בצפון: מדרמינן לחם הפנים. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשבת הטללים בצפונות מערבית לשבת החותמות צמעריבית דרומית לשבת בית המוקד צדרומית מורחית לשבת לחם הפנים במורחית לפנות והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקחשיב דרומית מורחית היא היתה לשבת לחם הפנים: ומשינן אמר רצ' הונא צריה דרצ' יהושע. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש צדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והבא להקיף סביב כל הצית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא:

היה דלחם הפנים כזה ואין

(א) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' הפתח מגולה שבשפת חצי רוחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי חלל הפתח ולי קשיא וכו' שמעינן מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש אמות שאין אהה עתה בין כבש וכו' צדרוס קאי וכלה כנגד אמצע עזרה והמוטר כולו למקום השולחנות והנסין וכו' דאמר להן הממונה וכו' אלמא רובא דמוצח: (ג) שם ד"ה מסתברא קידרא דאתי מדרוס לצפון דמיתחוי ליה:

רבינו הגנאל

וכי מאן תנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב אר"ב ר' יצחק לאוקומה בלא חלוקה ואמר הא לשבה אקצויי מ'קצ'א מאן דאתי מצפון כו'. פי' אקצויי מ'קצ'א כלומר עומדות במקצוע [משוכה] מן הוויות כמעט, ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפונות (א) צפונות לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פליגי ולעולם בקרן דרומית דתני ארבע הוה בחזי מתניתין. ד' לשכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שתיים כנגד שתיים, וקיימן לצפון עזרה, שתיים סמוכות לעזרה ושתיים סמוכות לחיל, הסמוכות לעזרה בקדש והסמוכות לחיל בחול. ושתיים דרבי הכל שמתחתיו שתיים לשבת הטללים ולשבת עושי לחם הפנים. ובי' האחרות היא תנא קרי להו לשבת החותמות ולשבת בית המוקד (ג), והאי תנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכולן על שם בית המוקד. ומסתברא לשבת הטללים היא מערבית דרומית לעזרה. והשונה צפונות מערבית לומר שסמוכה היא לחיל. ומגולן שהיא דרומית מערבית מדרמינן לשבת לחם הפנים אלשבת לחם הפנים. ומשינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

(א) עי' מ"י בלן ד"ה האי לשבת דר"י. (ב) ובענין רבינו אלו ימישע קאסיית התוס' לעיל ט"ז ד"ה דרומית מרומית ע"ש.